

Ny pedagogik utmanar synen på socialt arbete

[singlepic id=206 w=300 h=304 float=left]

Ett europeiskt samarbete lärare emellan introducerar brukarmedverkan i utbildningen för socialarbetare.

Text: Cecilia Heule & Arne Kristiansen | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 1 2013](#)

Det finns få riktlinjer som skyndar på en utveckling mot att utsatta gruppers erfarenheter blir ett mer integrerat och återkommande inslag på utbildningarna för svenska socialarbetare. Det är upp till enskilda lärare att i den mån intresse finns bjuda in personliga kontakter för exempelvis föreläsningar eller temadagar.

På Socialhögskolan i Lund finns dock sedan 2005 ett långsiktigt och fördjupat samarbete med ett stort antal brukarorganisationer. Hittills har uppemot 350 socionomstudenter gått kurser tillsammans med närmare 150 personer från ett 40-tal olika brukarorganisationer.

Det intensiva samarbetet får konsekvenser för deltagarna på individnivå, men även på organisationsnivå. Under de kreativa processer då studenterna utvecklar samhällsprojekt över organisationsgränserna förändras en gränsdragning som annars kan tyckas ganska vattentät. Projektet har lett till ett ökat nätverkande och till nya idéer för de deltagande organisationerna, inte minst för Socialhögskolan i Lund.

Att socionomstudenterna utvecklar en ny syn på det sociala arbetets målgrupper och i högre utsträckning lär sig att arbeta tillsammans med dem är dock inte en helt okomplicerad process för studenterna. En glädje över nya insikter om möjligheter vid gemensamma insatser blandas med en bävan inför en framtida arbetssituation, där en utmanad gränsdragning gentemot brukarna sällan är särskilt praktiserad – eller ens

önskvärd.

I syfte att stötta ett nödvändigt förändringsarbete både på Socialhögskolan, och i förlängningen i den sociala praktiken, har lärare som arbetat med Mobiliseringskursen i Lund startat ett internationellt nätverk med kolleger från andra länder som heter PowerUs. Inom ramen för PowerUs undersöks och prövas nya vägar att finna långsiktighet och systematik i en gemensam kunskapsutveckling för forskare, studenter, de yrkesverksamma socialarbetarna samt brukarnas organisationer.

Den norska utvecklingen har många likheter med den svenska. Mellan 2006 och 2011 finansierade den norska motsvarigheten till Sveriges socialtjänst projekt inom ramen för ett program som hette HUSK.

Syftet med HUSK var att förbättra tjänstekvalitén ur ett brukarperspektiv. I projekten skulle jämställda partnerskap utvecklas mellan socialtjänst, brukarorganisationer och forskare/lärare inom socialt arbete.

Flera av dessa projekt har levt kvar efter programmets utgång och några av dem fanns representerade då ett nationellt nätverk bildades i Lillehammer i april 2012 mellan socialhögskolor för att främja brukarmedverkan och utbyta erfarenheter. Nätverket har skapats inom ramen för PowerUs, och har stöttats av svenska och brittiska kolleger.

Sedan 2009 finns en kurs på Lillehammer University College som liksom kursen i Lund integrerar studenter från olika brukarorganisationer med studenter från olika professionsutbildningar inom socialt arbete. Lärare från kursen är initiativtagare till det norska nätverket.

Pedagogiken som har spridits från Sverige till Norge, och som från år 2013 även kommer att praktiseras på socialhögskolor i London och Durham i Storbritannien och i Köpenhamn har kommit att kallas gapmending-pedagogik. Namnet kommer från en lek med utropen "Mind the gap!" om gapet mellan vagn och plattform i Londons tunnelbana. Inom projektets nätverk har en logotyp utvecklats som liknar den brittiska tunnelbanans men som säger

Mend the gap.

Statliga myndigheter som utvärderar socialhögskolornas verksamheter i Norge och Sverige, och därmed naturligtvis bidrar till deras inriktning, har inte särskilt fokuserat på frågor om brukarmedverkan och brukarinflytande. Så har däremot varit fallet i Storbritannien.

I samband med en nationell omstrukturering av utbildningarna av socialarbetare lyckades brukarnas organisationer – samlade under olika paraplyrörelser, exempelvis Shaping Our Lives – i samverkan med en av de ledande organisationerna för evidensrörelsen i Storbritannien, SCIE (Social Institute for Excellence), få till stånd en förändring. Inslag av brukarmedverkan och samverkan med brukarorganisationer har numera blivit ett "requirement" – en av bedömningskriterierna för att skolorna ska bli godkända utbildare. Företrädare för brukarnas organisationer sitter med i styrelsen för SCIE. Den ideella organisationen SCIE har tagit som sin uppgift att samla in, sammanfatta och för praktiker presentera forskning om vad som fungerar i socialt arbete.

Peter Beresford, professor i socialt arbete på Brunell University i London, som också profilerar sig som representant för brukarna, har varit tongivande i genomförandet av dessa förändringar. Som ordförande för det nationella nätverket Shaping our Lives har han ansvarat för flera samverkans- och forskningsprojekt som fått nationell genomslagskraft. Beresford med kolleger är dock oroliga för att de framgångar de har rönt skall få bakslag i de stora nedskärningar som gjorts under den senaste ekonomiska krisen. De befarar ökade klyftor och minskade anslag under kommande år.

Peter Beresford är en av flera brittiska representanter som är med och bygger upp det internationella nätverket PowerUs.

cecilia.heule@soch.lu.se

arne.kristiansen@soch.lu.se

På FORSA symposiet 2013 presenterades PowerUs, Mobiliseringskursen i Lund och brukarperspektivet inom

utbildningen.

Läs vidare

www.powerus.se & på [Facebook](#)

www.shapingourlives.org.uk

www.soch.lu.se

www.forsa.nu